

Finansrådmannen i Oslo håper på «moralisk» oppgjør:

Intet krav på «Quisling-maleriene»

(Morten Malmø) Oslos ordfører under krigen, Fritz Jenssen, kjøpte på kommunens regning en rekke malerier til Vidkun Quisling i 1942. Disse kunstverk ble trolig av Jenssen og andre nazister gitt til Quisling for å oppnå Quislings gunst, og trolig også for å forhindre for omfattende nazifisering av Oslo kommune. Det er finansrådmann Bernt H. Lund som påpeker dette i en innstilling till Oslos folkevalgte om Quisling-boet. Kommunen vil ikke kreve noe, men Lund påpeker at boet har mulighet til å komme med forslag om oppgjør utfra rimelighetsbetraktninger.

Finansrådmannens konklusjoner er altså at Oslo kommune ikke har noe juridisk grunnlag for å kreve noe i Maria Quislings bo når det gjelder «Quisling-maleriene». Et annet spørsmål er ifølge finansrådmannen, om morslake grunner og rimelighetsbetraktninger vil føre til et forslag til oppgjør fra boet side. Det heter også i finansrådmannens innstilling til finansutvalget i Oslo, som drøfter saken mandag, at sammenhengen mellom de tap de ulovlige disposisjoner har påført kommunen og den gevinst som ligger i boet under enhver omstendighet er klar.

I innstillingen bemerker også finansrådmannen at Oslo kommune tidligere har avfunnet seg med at den ikke har eiendomsrett till Quisling-maleriene og at kommunen også måtte gi opp

tidligere forsøk på å identifisere de malerier NS-ordføreren hadde kjøpt som gave til Quisling, forskuttert av kommunekassen.

Dersom den tidligere ordførers disposisjoner betraktes som forskuddsbetaling for gaver på vegne av NS-medlemmer til Quisling, sier finansrådmannen at kommunen ikke kan kreve noe i Maria Quislings bo, fordi hun aldri har vært ansvarlig for beløpet. Dersom kommunen skulle ta ut malerier fra boet, måtte det baseres på at kommunens malerier kan identifiseres og på det forhold at Maria Quisling har vært klar over at maleriene har tilhørt Oslo kommune. Finansrådmannen sier at dette vil bli et meget vanskelig bevismateriale, og at man må gå ut fra at det foreligger hevd fra Maria Quisling side.

En drakamp?

Av sakens papirer fremgår det at malerigaven til Quisling kan være et ledd i drakamp mellom den fløy innen Nasjonal Samling som ønsket enn omfattende nazifisering av kommunen, og den mer moderate Oslos NS-ordfører under krigen, Fritz Jenssen, tilhørte den sistnevnte gruppering. Jenssen sto med sitt syn i et klart motsetningsforhold til Quislings kommisariske statsråd for innenrikssaker, Viljam Hagelin. I 1941 avskjediget Hagelin en rekke tjenestemenn i Oslo kommune på Reichskommisar Terbovens forordning, uten at saken ble forelagt Jenssen. Jenssen ba da i et brev til Quisling om at Hagelin måtte avsettes, noe som i hvert fall medførte at Hagelins aksjon stanset.

Det er blant annet denne bakgrunn som styrker hypotesen om at NS-ordfører Jenssen gikk til innkjøp av maleriene for å oppnå Quislings gunst og for å beskytte kommunen mot den mer aggressive fløy innen Nasjonal Samling. Tidligere kjøpte Jenssen et gammel engelsk ut til i gave til Quisling fra ham selv og 29 andre NS-medlemmer. Også dette beløp ble forskuttert av kommunen. Det foreligger nå også opplysninger om at maleriene ble lagret i Rådhuset og overlevert Quisling direkte av ordføreren.

Formannskapet i Oslo vedtok i 1952 å ettergi de 150 000 kroner Jenssens gave til Quisling hadde kostet Oslo kommune.

Bostyret avventer

— Jeg tar finansrådmannens innstilling til etterretning. For bostyrets vedkommende vil det ikke bli aktuelt å behandle kommunens forhold til Quisling-boet før innstillingen er behandlet av de folkevalgte og et vedtak er truffet, sier testamentfullbyrder av Maria Quislings dødsbo, høyesterettsadvokat Finn Thrana.

Fordi bostyret ikke har fått behandlet hverken innstillingen eller sett det endelige kommunale vedtak, ønsker Thrana ikke å kommentere finansrådmannens formulering om at «boet har mulighet til å komme med forslag om oppgjør ut fra rimelighetsbetraktninger.»

I sitt testamente har Maria Quisling ført opp fire femtedeler av den anseelige formuen til et legat for vanskeligstilte kvinner og menn, mens resten skal gå til Vidkun Quislings bror og dennes datter i USA.

Oslo kommune har intet grunnlag for å kreve noen av maleriene i Maria Quislings dødsbo, mener finansrådmann Bernt H. Lund i sin innstilling. (Foto:Svein E. Furulund.)

109581